

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. ΠΕΑ. VII 34/1970

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

*

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δελ. 1969/20-1-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Έξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις).....¹Ιρία.....
(παλαιότερον ὄνομα : ¹Ιρία.....), Ἐπαρχίας...¹Ναυπλίας,
Νομοῦ...¹Αργολίδος.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος...¹Δούρατος
¹Σταθασιῶν..... ἐπάγγελμα...¹Διδάσκαλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις...¹Ιρία - ¹Ναυπλίας.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον...⁴...¹μηνες.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον...¹Απόστολος...¹Αἰμ...¹Γκαυμάς
...¹μάτακος...¹Ιρία...¹Ναυπλίας.....
ἡλικία...⁵⁰..... γραμματικαὶ γνώσεις...¹καὶ...¹Αγγλικά...
¹Σχεδίων..... τόπος καταγωγῆς...¹Περιδωρίων...
¹Τριπόλεως.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΕΝΤΕΚΟΣΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; ...¹Πεντηκοντα (50) σφύραματα
¹καπνυτικά, ¹ἐλάχιστα διὰ τὴν βοσκὴν ποιμνίων.....

Ἐπῆρχον αὐτὰ χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; ...¹Ἐπῆρχαν χωριστὰ.....

2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
¹Ἀρχικῶς εἰς Τούρκους, ¹ἔλληνας ὀπλαρχηγούς, ¹Γαιοκτήμονας ¹αἰλιωτῶνας.....

3) Ὁ πατὴρ διατρεῖ τὴν περιουσίαν τοῦ συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένην ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; ...¹Διανέμει τὴν περιουσίαν μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του καὶ ὄχι μετὰ τὸν θάνατόν του.....

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ; ... *καί ἀρχαίαν κτηνοτροφίαν*

ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γεωργίαν.....

2) Οί τεχνίται (δηλ. οί βιοτέχναι) ασχολούνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ; ... ~~ε~~.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εις αὐτά ; καί ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μέ ὀλόκληρον τήν οικογένειάν των ;

ἔθναι μισοῦνται μέ ὀλόκληρον τήν οικογένειαν

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὔτοι ; (~~καλλήροι~~, σέμπροι, μισακάτορες, ~~σημίτες~~ ~~κατέροι~~ κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ; ...

καί ποῦ χαμηνί.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εις χρήμα) ; *εἰς εἶδος*.....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διά τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν πρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐπὶ ποῦ προήρχοντο οὔτοι ; ἦσαν ἀνδρες μόνον ἢ καί γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβήν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίαν εις χρήμα ἢ εις εἶδος ; Ἐχρησι-

μοποιῶντο ἐργάται καί ἀνδρες καί γυναῖκες ἐποχικῶς ἀλλὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δι' ὅλον τὸν χρόνον ἐλάμβανον ἀμοιβήν εις εἶδος πρὸς ἄλλους ἀπὸ ἀρετῆς μὲν τῶν νομῶν ἠρραγίτες

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ... *ἀπὸ τῶν ἀρμενικῶν γῆρας*

Κυνοργίαι - Μοναχικαὶ ἐπὶ νομῶν ἠρραγίτες.....

6) α) Οί νέοι καί αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... ~~ε~~.....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ... ~~ε~~... ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ... ~~ε~~.....

δ'. 1) Πώς έλιπαινόντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκήν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...
 Με ζωϊκὴν κόπρον καὶ δι' ὀργώματος ...
 λιπαινόνται με ἀφθονία λιπασμάτων.

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... 1925

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... 1925

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκευάζετ' τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ...
 πλάγις τῶν βουνῶν καὶ ἀγέρας, ἐπίφοροι τοπομοιοποιεῖται μηχαναὶ ὀργώματος τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ γεωργικὰ μηχανήματα.

Παραθέσατέ σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. χεῖρδα	4. ὄνυ	7. ...	10. σταυρός, σταβίδα
2. ...	5. ...	8. ...	
3. ...	6. ...	9. ...	

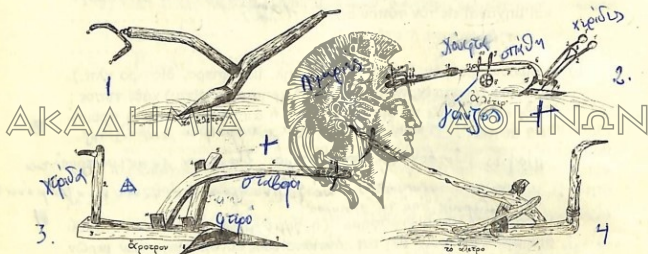
- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... 1936
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... 1937

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)..... 1937.....
 5) Μηχανή άλωνισμού 1937.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

Καὶτε χειρῶς κατασκευάζει τὸ ἴδιόν του ἄροτρον.....

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

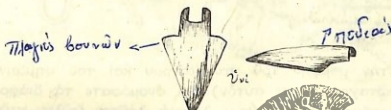
1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρί-
θημισιν).

- 4) Το ύνι. Το ύνι του ξυλίνου άρότρου ήτο (ή είναι) μιās μορφής
διά τήν άροτρίασιν όλων τών ειδών τών χωραφιών; δηλ. τών
χωματερών (λιβάδια, κήποι) και τών πετρωδών. - Ίχνογραφή-
σατε ή φωτογραφήσατε τò έν χρήσει ύνι (ή τὰ έν χρήσει, εάν
είναι διαφόρων τύπων) και σημειώσατε τήν χρήσιν εκάστου.

Τò ύνι τού ξυλίνου άρότρου. είναι δύο φρεφών...
ακριβώς? ή? ήναι συρραφισμένα με τò ξυλομυλοτόριον

- 5) Ποιον τò σχήμα τής σπάθης του άρότρου;... στρογγυλόν. ώσαν

αυλινδρόν ή παγκρόσ κλπ.

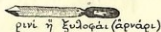
6) ήτο (ή είναι) κατασκευασμένη εκ ξύλου ή σιδήρου,

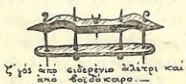
ήτα ξύλινα ήτα από ξύλο στα σιδηρένια...
ήτα από σίδηρο

- 7) Έργαλεία διά τήν κατασκευήν και επιδιόρθωσιν του άρότρου
(π.χ. σκεπάρι, πριόνι, άριδι, άρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

· Άρνάρι, σκεπάρι, πριόνι, άριδι...

- 8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἥμιονος, ὄνος. *ἵππων, ἡμιόνων*.....
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; ... *Δύο για ντιντι*.....
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἤτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; *Ἦτο ἀναγκαῖος ὁ ζυγός*.....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *Τὰ δύο ζεύλα ἦτο σιδερένια (1). Στὰ μέτω μῆκος ἀπὸ σιδερένιου πῶ τι ἰωνοῦ (2). Ἀπὸ πίσω ἦτο κελὶ (3)*
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὅποιος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λούρα, κουλλούρι), προσδέεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *γαντζός, θύλια, ἀγκυροῦται, ἐξῶ... ε... ζεύλινα*.....
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; ... *ε*.....
- Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; ... *ε*.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς γίνεται παλαιότερον (επίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργωμα. Ὄργωνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

..... Ὄργωνετο ὡς τὸ σχεδιάγραμμα β

.....
 ἢ ὄργωνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ αγροῦ γίνεται (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.);

..... Μ.ὲ. σποριάς

.....
 Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν;

..... Μ.ὲ. αὐλακιάν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον;

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερα). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.

..... καθέτως, πλαγίως καὶ βαθιά παλαιότερον
 καὶ καὶ σήμερα

Εἰς ποῖα ὄργωματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... Διημητριακῶν

γ) Ἀροτριάσεις (ὄργωματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς: ναί

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν διημητριακῶν. Πόσα ὄργωματα ἐγένοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὄργωματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ... Δύο ὄργωματα τὸ πρῶτον ἐπιματό ~~ἐπιματό~~ γίνεται ὄργωμα τὸ δεύτερον διβόλισμα γύρισμα (σπορά) τὸ Σεπτέμβριον τὸ Ἀπρίλιον Ἀπριλίον ἢ σπορά.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ὄργωμα - διβόλισμα

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο διημητριακόν. ...

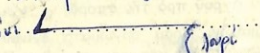
Ἔνα ἔτος.

- 4) Πόσα ὄργωματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; Ἔνα τὴν Ἀνοιξιν, τὸ φθινόπωρον διβόλισμα καὶ σπορά

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ... ἢ παδίαι. ἔξ αὐτῆς διασκορπίζεται ὁ σπόρος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ή τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον;

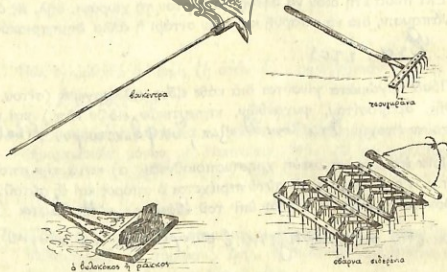
Μὲ ράβδον ζυλινκν ἢ σὺν γυμκν σιδηρῆ εἰς τὰ
 ζυκνι. Που ληγεται ζυκνι κη κῆ.
 } λαρι τὸ ἄλλο ἄκρον τὸ λαρι

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .. Γίνε. τὰς... τὸ ἀεφομικαν... σβάρνισμα

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει εργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων)

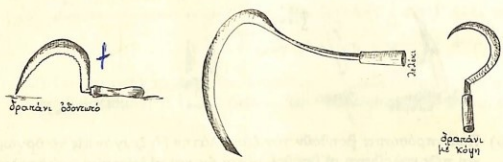
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

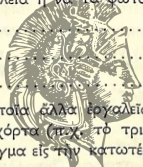
γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσαπά κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 ... Μὲ τὸ δρεπάνι, τὸ ὀδοντωτὸ

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἔργαλεία ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε... ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποια ἄλλα ἔργαλεία (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μ. Β. Κ. Ο. Σ. Ψ.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)... Λ. Π. Σ. Ν. Ψ. Κ. Β. Κ. Ο. Σ. Ψ.

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;... Β. Δ. Ι. Σ. Ψ. Κ. Β. Κ. Ο. Σ. Ψ. Λ. Π. Σ. Ν. Ψ. Κ. Β. Κ. Ο. Σ. Ψ.

5) Ποίος κατεσκεύαζεν αυτά τὰ θεριστικά εργαλεία (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) ... *2: δηνρο βροδ*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιδίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... *Ἦτο και ἔναι διὰ ἐκρίζωσης τῶν ρεβιθιδίων, φάνης και τῆς ρόβης.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους θερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὡς σῖτος, ἢ κριθή, ἢ βρώμη, ἢ σίκαλις κλπ. ... *Ἐνάδοχα το ὕψος τῶν δημητριακῶν*
Πρόπαν 0,40 - 0,50 μέτρα

2) Οἱ σταχύες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται) ... *Καλὴμια*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουσιν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχίαι, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; ... *Οἱ ἴδιοι οἱ θερισταί*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἦναι δύο χεριές, ἕνα χερόβολο, ... δύο χερόβολα
ἕνα δημητὰι αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων τῶν
χεροβόλων διασταυρώνονται

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται άγκαλιές. *αγκάλιες*

γ. Οί θεριστάι.

1) Ποιοί θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; Υπήρχον (ή υπάρχουν)
 θεριστάι, οί όποιοί ήρχοντο ώς επαγγελματίαι δι' αυτόν τόν
 σκοπόν άπό άλλον τόπον και ποιον ;

*θερίζουν και άνδρες και γυναίκες, ήρχοντο
 ώς εργατάι οί τον θερισμόν άνδρες και
 γυναίκες άπο τή άρνη Μαντινείας Κυναρίας κατά
 άρμολογία*

2) Πώς ήμεινοντο ούτοι με ήμερομίσθιον (μεροκάματο) ή κατ'
 άποκοπήν (ξεκοπήν). Ποία ήτο ή αποβή εις χρήμα ή εις
 είδος ; Τό ήμερομίσθιον ήτο μετά παροχής φαγητού ή άνευ
 φαγητού ; (Παραθέσατέ με τās πληροφορίας και τήν σχετικήν
 εις τόν τόπον σας όνοματολογίαν).

*ήμεινοντο εις είδος με ήμερομίσθιον τό
 ληφόμενον μερομίσθιο.*

3) Οί άνδρες ή αί γυναίκες έφερόν τι εις τās χείρας πρós προφύ-
 λαξιν, ίδία τής άριστεράς, κατά τόν θερισμόν ; Έπίσης κατά
 τήν έναρξιν τής εργασίας τήν πρώτην ήμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εις τήν μέσην του σώματος δια νά μη αισθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. νά μη πονή ή μέση των) ;

*καί τους εις χείρας αί γυναίκες, γυναί-
 μάλλινον αί άνδρες, παλαιότερον στήθεσιν
 οί άνδρες θερίζουν θερίζουν νά φέρεται μικρά-
 νεία, προβάλλει.*

4) Ἐίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ;

.....
.....

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

1. Θέρισαν τὰ χινημάτα

2. Θ' ἀφήσω χινηὰ καὶ μαλλιά.

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου υπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶθιμον.

τὰ χινηὰ καὶ τὰ μαλλιά, εἰς τὸ σταυρὸν ἔβρισαν
ἓνα δέμητι σταυρὸν ἕκασταν σταυρὸν μὲ
στάχους καὶ τὸν ἔβρισαν εἰς τὸ εἰκονοστάσι.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

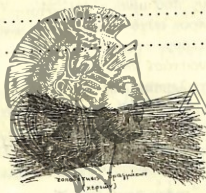
1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξηρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ὅσο ἔσπερας, γιατί ἔδω μάνει πολύ ξύση
μι ἔτσι δέν πρέπει νὰ ἀφισοῦν εἰς τὸν
ἥλιον πρὸς ξηρανσιν.

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βρούλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὸ δεσίμο τῶν στάχων καὶ αἱ ἀγκαλιές γίνονται ἀπὸ τὸν δέσιον ἰδίοντο αἱ ἀγκαλιές ἀπὸ βροχίτης σίκαλι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκεντρῶνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρῶνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

Συγκεντρῶνοντο εἰς φορτία κατ'ὅπιν εἰς δεμῶντες ἑνὸς καὶ παραπλεύρω τῶν ἄλωνιῶν.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; 1936.

Πότε γίνεται η σπορά ή το φύτευμα αυτής... Δεκέμβριο

και βγαίνει το Μαΐον

2) Τών Αύγουστων και βγαίνει
το Νοεμβριον

- 2) Πώς γίνεται (ή γίνεται) η εξαγωγή (βγάλισμο) τών γεωμύλων από το χωράφι; Με σκαπάνην, με άροτρον ή με άλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ άρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.

Με σκαπάνην κατ' ἀρχὴν ἄροτρον με άροτρον διέφερον

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Εὐνοηθίζεται παλαιότερον ἢ διατροφή τῶν ζῴων κατὰ τὸν χειμῶνα με ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Εάν ναί, περιγράψατε πῶς γίνεται ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

Εὐνοηθίζεται ἡ διατροφή τῶν ζῴων με ξηρά χόρτα. Ἡ σπορά γίνεται ὡς καὶ σήμερα. Όταν ἄρμαζην καὶ φυτὰ ὑδαρίζου καὶ μετ' ὀλίγου ἡφίρας ἐτοποδοῦνται ἢ ἀποδύναται

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ με ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ά.). Μαΐον, δρέπανον, κόσσαν

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... *α*

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρῶνόντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

... *Μετεφέροτο εἰς τὸ ἄλώνι*

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεματία. Εἰς τινὰς τοποθεσίας λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστραι κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σῶρον; Ὑπάρχει καθωρισμένως τρόπος τοποθετήσεως;

... *Ἡ τοποθέτησις ἐγένετο σὲ σχῆμα Πυραμίδος*

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνάκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλώνι δια τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλώνι;

... *Ὑπῆρχον ἄλώνια δὲν ἐγένετο ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον*

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποῖαν θέσιν; ...? *ἔξω τοῦ χωρίου*

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

.. ἑνὸς ἀνὴρος .. ἀνήκε .. εἰς μίαν μόνον ..
οἰκογένειαν

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .. Ἀρχαί ..
Ἰουνίου .. καὶ τέλειται .. μῆσον .. Ἰουλίου ..

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδιάγραμμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .. ἑνὸς χωματά-

λωνο .. τὰ περισσότερα .. πετράλωνο ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστου ἔτους πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο)· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων)..... Καθαρισμὸς πρὸ τῆς ..

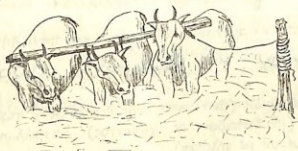
ἀλωνισμασὶ .. διὰ σακιδίων .. ἐξ ..
ἀκανθῶν

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .. 10. χ. λ.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχῶν πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Λίναντα... τὰ δρυμάτια... καὶ διασκορπί-
ζον... τὰ χειρόβολα... ὄμοιομάθους...
... γῆρας... ἀπὸ... πέν... ἀλωνοστάλιον:.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

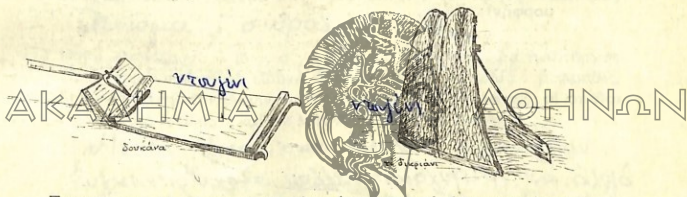
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἐκτροπήσιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νίου ἑστῆτος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλυπόμενος ἀπὸ γέρου,
στρωσίλους, δοκίανη, βουκάλη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

... Ἀκρ. β. ὡς... ἢ... ἐρωτήσεως... 11 α... γιν. ἵππων
τὸ ἀλωνοστάλιον... εἰς... τὴν... περισχίν... μας.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες; τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνο-
στάλιον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνίου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικας φωτογραφιας η ιχνογραφηματα)... Ζωονταν
 αλοφα... παλαιότερα... Υπήρχαν σκηνή πών...
 εδύνετο... στον αλωνόστυλο και τα άλλον
 άντρα... εις τής δικριάντων... ζώνων... Σήμερον
 γίνονται το άλωνισμα με μηχανή...

γ) Ποῦ ἀντί τοῦ άλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καί μη-
 χανικόν άλωνιστικόν μέσον· π. χ. χονδρή ἐπιμήκης σανίς εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὀπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένον ζῶων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ άλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν άλωνισμόν των.

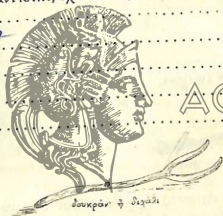
Σημειώσατε, ἐάν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ άλωνιστικόν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνια, δικριάνι,
 βλωσόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
 διαστάσεις. Ἐπὶ τοῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
 ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ άλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με άλωνι-
 στικόν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
 ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

.. Ἡ... δουκάνια... καὶ τὸ δικριάνι...
 πῶς... ἠλωνίζοντο... εἰκόνας... εἰς τὸ... τόπον... μας... εἰς
 γίνονται... νταυγίνι...

8) Από ποίαν ώραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ, τὴν ἐπομένην. ;

Μίαν... ώραν... μετὰ... τὴν... Ἀνατολήν...
τοῦ... ἡλίου... ἀρχίζει... ὁ... ἀλωνισμὸς...
Διακόπτεται... μετὰ... τῆς... Δύσεως... τοῦ... ἡλίου...
.....
.....

12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρῆσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

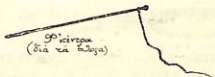
13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μετὰ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ;

... ἔδω... ρίπεται... μόνο... δικράνι...
.....
.....

14) Ἦτο ἐν χρῆσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἢ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμησ κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Μία... στρώσις... ἢ ἄποια ἐξήμετο... ζυῶμα

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρά ἀπὸ τὸν καρπὸν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)

Λειῶμα, ... σῦρος

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουν: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἴδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνεραῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

Με τὰ ἴδικά του ἄλογα ἀλωνίζουν...
 ζυμεινθρόνουν... πολλὰ ἀνομήνεις τὰ ἀλοῖά
 τους... καὶ ἀλωνίζουν... Αὐτοὶ ποὺ ἀλωνίζου
 ζύφουται ἄλοφαρμυδι.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυσ· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;

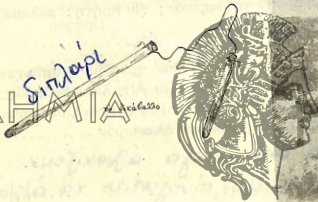
20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχῶν ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....
 ? ἐγένετο χρῆσις κοπάνου εἰς τὴν κοτάνην μόνον.

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμπύλῳ τὰ τὰ καλύτερα
 μακροῦ ἀνωτῶν δημητριακῶν...

Σιπλοῦρι

ἀριθμ. 220

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῆ; Πῶς ἔκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
 Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν;

21) Ποῦ ἐτοποιητοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχῶν ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) ~~Ε~~.....

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια; Ἐάν ναι, ποῖα;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας; *«Σὺ, ἦτα, μακά, Πανφύριμι»;*

2) *Στὴν κωτιομύνη σου παλὴ μωρὴ βλάχα.....*

3) *Σαράντα παλιγκάρια ἐρχίτο, κ. φρασίς..*

4) *Χιλιάτα κουνουβιά >> (4 μιλιά = 50 σκάβ.)*

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς). *Χριστάπουλα, Ἰωάννης*
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΑΓΡΟΝΟΜΙΑΣ 1930

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα; (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα; πῶς λέγεται τοῦτο; (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

*...οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες ἐξέρχονται λειῶμα
 τὸ ἐργαλεῖον σωρεύει τὸν λειῶμα
 ἐξέρχεται δικριάνι*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο... *σταχυο-*

μενος... σωρός... ἐπιμηχία... ἐπιμηχία... ἐπιμηχία... ἐπιμηχία... ἐπιμηχία...

ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα...

ἀρχισι... ἀρχισι... ἀρχισι... ἀρχισι... ἀρχισι... ἀρχισι... ἀρχισι... ἀρχισι... ἀρχισι... ἀρχισι...

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο:
φτυάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

τὸ ἀνέμισμα γίνεται μὲ τὰ φτυάκια...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει) ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ;

*Λιχνᾶ... καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκα... δὴν...
... τῶν... ἐδοδία...*

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ;

*... κόμπια... ζύγονται... τὰ χονδρὰ τεμάχια
... τῶν σταχύων... τὰ κόμπια... ζύγονται
... καὶ ἀκόμα ζύγονται... σὲ ζῶα...
... τροφή...*

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο ... Ο

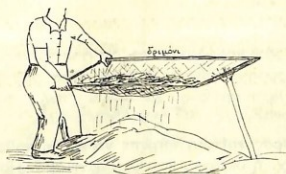
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

... Μετὰ τὸ δριμόνι

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

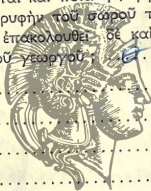

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχθυογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῆ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρὸς ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπτηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφήν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύννησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

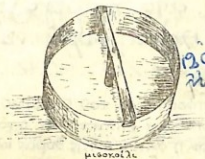

ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῆ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξίν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις οκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας), ... *ἔγινετο ὁ μεταγενέστερος Σπαρτ. ... εἰς χερσὶν τοῦ ὁ Σκακίης (1977-1941) ... οἱ ἀποθηκείων, ἀποθηκείων καὶ οἱ παλαιῶν*

μυσοκόλι

*ἰσοκρίτης
ἢ μικρὸ*

κουτέλι

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ ~~ἀποθηκείων~~ ἀποθηκείων,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

ἓξ κουτέλια = 48 ὀκάδες

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνθηκὰς) .. *Ἀποθηκείων τῶν ἐν τῶν κωμῶν, ἢ ἀποθηκείων (1000-2000 οὐιάδες) ἢ ἐν τῶν ἀποθηκείων ἀποθήκων*

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι . Πῶς ἐγίνετο ἢ ἀποθή-

κευσις εις την υπαιθρον ; ... Αποδεικνύεται εις τον
αγρωνα αυτοσ την χωριου

- 5) Πώς γίνεται (ή γίνεται) η διαλογή του σπόρου. Κατά την διάρκειαν του
θερισμού από τους καλύτερους στάχυς ή μετά το άλώνισμα ; ...

... Μετά το άλώνισμα από το μέγαλο
σπρό έβαζαν το σπόρο χωρίς να και-
νούκ διαλογή

- 6) Μήπως όπου γίνεται η διαλογή του σπόρου πρό του θερισμού κατα-
σκευάζεται τότε ή μετά τον θερισμόν πλέγμα (πλεκτή) εκ σταχύων,
το όποιον αναρτάται εις το είκονοστάσιον ή όπισθεν τής θύρας κλπ ; ..

Μετά μαυροφύστακα ή μαυράνια έκαναν
σταυρό και τον έβαζαν στα είκονοστάσιον.

Πώς λέγεται ή πλεκτή αυτή ; Ποιον τό σχήμα της ; πού φυλάσσεται
προς ποιον σκοπον και επί ποσον χρόνον ;

... στα χρόνο έφυλασσεται για φύρι

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατά ποίας ημέρας του έτους λαμβάνει χώραν κατ' έθιμον εις τον
τόπον σας άναμμα φωτιάς εις τό υπαιθρον. (Π.χ. παραμονή Χριστου-
γέννων, έσπέρας 23 Ιουνίου (Κληδόνου), Αποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα ^{Καθαρά} (καθάρσιο του Ιούδα), έσπέρας τής 31 Αύγουστου κλπ.)

Στην Φεβρουαριον για να φύρι αί ψυχο

1) Όχι ψυχο παντακοί μια Μαρτι και Χαρι
και κα δη κο κυρα >> έιν επι κλήτων Αποκρι
να χίνω αί σωροί των φυνημάτων από το λαγχι
Είς ποίας ημέρας, ποίαν ώραν και εις ποιον μέρος ;

... Είς η λατι ή απ ξω από κα θη ση ει ..
Όταν βασίλει α ή μο

2) Πώς λέγεται η φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

... βιβές (λάμπρη)

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν' παιδιά, ηλικιωμένοι, ποιος άλλος; ...

... ζυγίθως... οι γέροι (τα παιδιά)

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. δια τήν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; *Αν ναι, από ποιον μέρος; ... τα παιδιά

... από τις αυλές των σπιτιών

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Χορεύουν γύρω από τα φωτιά και ηιδούν
τις φωτιές οι γέροι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποιαί αί συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι επικλήσεις, ξορκία, άσματα, κρότοι, θύρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

... τραγούδια, ύμνοι, άντίκωστα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

... θέναι... κίβητος... ή... και δύο... γύρω από
τις φωτιές... χορεύουν... τραγουδούν... μάλλον
μάλλον... ξηραίνεται... μακρ. από το χορό,
ή από τον... θηλακί... και ηιδούν... ή τραγουδούν.

- 3) Τί καίονται εις τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

... Ξύλα καὶ τροχοὶ ἀμαξίων

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

... Ἐπίστο ὁμοίωμα Ἰούδα

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

Κατεσκίασαν ἐν Ἀφρικήν. (ὁμοίωμα ...

παιδία) συνήθως ἀπὸ ἀχυρὰ ἄβυθον

ἐνα... δυνάμει καὶ φυλῆ... ἀκρίβεια...

ὁμοίωμα... πίν... τοῦ Πάσχα... ἔφηντο

καὶ ἰσονομίαν... αἰ... ἔχον

μηροῦ καὶ μιά μιντζα (οὐρά) καὶ ἀνεμῖν

ἔφηντο ἔφηντο καὶ βαρὺ ἔφηντο (μήμνα

ἐπιρριτικῶν ὕλων). Ὅλα αὐτὰ ἔφηντο

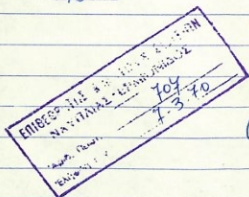
ὅταν ὑπάλλοτε τὸ Χριστὸς Ἄνεμν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Επίσημο
Αριθμ. 32
Διαταξ. 16

Ερ Αρ Αριθμ 20-1-70

Προς

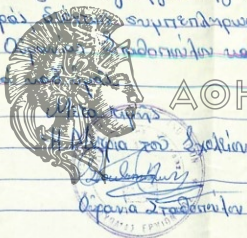
Τον Κέντρον Έρευνας Εθνικής Ναυπηγίας
Αναγνωστοπούλου 14
Αθήναι (136)

(Διά του κ. Έφ/κω Διοικητικής Έπιτροπής
Ναυπηγίας - Ερμιονίδας).

Έχοντες τήν τιμήν να αποστείλωμεν υπέρ συνημμένως
Έρωτηματολόγιον διά γυμναστικά έργατρία και να
έδωκαμ υπέρ έξι (6) συμπληρωμένων υπό τής
διό/σεως Αξιωματικών Αξιωματικών και να παρακολλη-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Handwritten signature or mark in red ink.